

Priložnostni spolni odnosi z vidika psihologije: intrapersonalni in situacijski dejavniki

Maša Černilec

Študentka Univerze v Ljubljani

masacernilec@gmail.com

 © 2022 Maša Černilec

Povzetek. Priložnostni spolni odnosi so pogost pojav, v katerega se vključujejo predvsem mladostniki in mladi na prehodu v odraslost. V prispevku smo predstavili različne dejavnike, s katerimi se priložnostni spolni odnosi povezujejo. Dotaknili smo se osebnostnih razlik v spolnem vedenju in motivov za vključevanje v priložnostne spolne odnose. Priložnostne spolne odnose smo umestili v širši družbeni kontekst, opredelili pojem kultura priložnostnih spolnih odnosov in predstavili nekatere značilne situacije ter skripte, ki določajo njihovo primernost. Proti koncu smo se osredotočili na psihološke posledice priložnostnih spolnih odnosov, konkretnije, na čustvene odzive in na povezanost priložnostnih spolnih odnosov z duševnim zdravjem ter blagostanjem. Predlagali smo, da bi bilo treba psihološkemu vidiku priložnostnih spolnih odnosov v izobraževanju nameniti toliko pozornosti kot zdravstvenemu.

Ključne besede: priložnostni spolni odnosi, spolnost, kultura priložnostnih intimnih srečanj, medosebne razlike, psihološke posledice

Casual Sexual Relationships from a Psychological Perspective: Intrapersonal and Situational Factors

Abstract. Casual sexual relationships (CSRS) are a widespread phenomenon, involving mainly adolescents and emerging adults. In this paper, we present several factors that are associated with CSRS. We touch upon individual differences in sexual behaviour and motives for participating in CSRS. We establish that CSRS are a part of a broader social context, define the term *hookup culture* and present some of the characteristic situations and scripts that predict CSRS. We emphasize psychological consequences of CSRS, more specifically emotional responses to CSRS and their connection with mental health and well-being. We suggest that the psychological aspect of casual sex should be given as much attention in education as the health aspect.

Key Words: casual sexual relationships, casual sex, sexuality, hookup culture, individual differences, psychological consequences

Opredelitve pojmov

Priložnostni spolni odnos označuje spolni odnos posameznikov, ki ni sta v romantičnem partnerskem razmerju (npr. Claxton in van Dulmen 2013). Izrazu priložnostni spolni odnosi v znanstveni literaturi v angleškem jeziku ustrezata izraza *casual sexual relationships* (CSRS) in *casual sex*, predvsem v preteklih letih pa so se uporabljali tudi drugi izrazi (npr. *non-relational sex*, *sex outside of committed relationship*), ki so danes redkejši (Wentland in Reissing 2011). Po letu 2005 se je v medijih in v znanstveni literaturi namesto angleškega izraza CSR močno uveljavil izraz *hookup* (npr. Garcia idr. 2012; Heldman in Wade 2010; Wentland in Reissing 2014). *Hookup* v slovenščini nima splošno uveljavljenega prevoda, ustrezajo pa mu nekateri izrazi v slengu (npr. zamutiti, zabluziti). Avtorji so sicer opozorili, da se izraza CSR in *hookup* vsebinsko razlikujeta. Medtem ko se CSR nanaša na vaginalni, oralni ali analni spolni odnos, je *hookup* širši izraz, ki lahko zajema različne oblike intimnosti, vse od poljubljanja do spolnega odnosa (Holman in Sillars 2012). Številne raziskave so pokazale, da je *hookup* dvoumen izraz. Udeleženci si pod pojmom predstavljajo raznolike aktivnosti, vse od spolnega odnosa do spolnega dotikanja in poljubljanja, četudi večina izraz povezuje s spolnim odnosom (npr. Olmstead, Conrad in Anders 2018). Nedosledno je tudi zapisovanje izraza, saj se v znanstvenih publikacijah pojavljajo tako zapisi *hookup*, *hook up* kot *hook-up*. Na terminološkem področju torej obstajajo nekatere nejasnosti, ki bi jih bilo treba razrešiti. Zaradi čim večje vsebinske pokritosti smo v tem prispevku pod pojmom priložnostni spolni odnosi združili raziskave s ključnimi besedami CSRS, *casual sex* in *hookup*. Četudi so avtorji uporabili izraz *hookup*, so namreč najpogosteje preučevali prav spolne odnose.

Spolnost izven romantičnega partnerskega razmerja je raznovrstno področje, ki ga zgolj krovni pojem priložnostni spolni odnos ne zmore zadovoljivo pojasniti. Dejstvo, da gre za priložnostni spolni odnos, namreč ne pove ničesar o trajanju in stopnji intimnosti takšnega odnosa (Wentland in Reissing 2011). Zaradi potrebe po večji natančnosti so se v znanstveni literaturi in popularni kulturi pojavili ožji izrazi, ki označujejo posamezne podtipe priložnostnih spolnih odnosov. Avantura za eno noč (angl. *one-night stand* – ONS) označuje spolni odnos posameznikov, ki sta se kmalu po seznanitvi odločila za spolni odnos, v prihodnosti pa ne na-

meravata ohranjati stikov in vzpostaviti dolgotrajnejšega razmerja (Campbell 2008; Jonason in Balzarini 2016). Avanturo za eno noč pogosto pojmuje kot tipičnega predstavnika priložnostnih spolnih odnosov, kar ni ustrezno, saj se izraz nanaša na časovno strogo zamejen dogodek. Poleg tega se avantura za eno noč od ostalih oblik priložnostnih spolnih odnosov razlikuje po tem, da je najmanj intimna (Wentland in Reissing 2011).

V nasprotju z enkratnostjo avanture za eno noč izraz prijatelja z ugodnostmi (angl. *friends with benefits* – FWB) označuje dogovor posameznikov, da bosta imela spolne odnose v okviru obstoječega prijateljstva. Odnos torej ni ne prijateljstvo ne romantično razmerje, temveč vključuje elemente obojega (npr. Bisson in Levine 2009). Uveljavil se je tudi izraz kolega za seks (angl. *fuck buddy*), ki se v literaturi pojavlja redkeje (npr. Wentland in Reissing 2014). Razlika med izrazoma kolega za seks in prijatelja z ugodnostmi je bila dalj časa nepojasnjena, saj posamezniki izraza v vsakdanjem pogovoru pogosto uporabljajo kot sopomenki (Weaver, MacKeigan in MacDonald 2011). Jocelyn J. Wentland in Elke D. Reissing (2011) sta opozorili, da udeleženci raziskav izraza kljub temu razumejo drugače, predvsem z vidika intimnosti odnosa. Medtem ko sta prijatelja z ugodnostmi pred začetkom spolnih odnosov v intimnem prijateljskem odnosu, sta kolega za seks znanca, ki se prijateljsko zblížata po pričetku spolne aktivnosti. Prijateljstvo, ki se oblikuje med kolegoma za seks, je površinsko in se praviloma konča sočasno s prekinitvijo spolne aktivnosti (Wentland in Reissing 2011). Razliko v intimnosti nakazuje tudi izbira besed *friend* in *buddy*, saj druga beseda očitno ne označuje pravega prijateljstva. Omenimo lahko še klic za seks (angl. *booty call*), ki ga avtorji opredeljujejo kot nagovarjanje k priložnostnemu spolnemu odnosu, najpogosteje v večernih urah in preko telefona (Jonason, Li in Cason 2009). Posameznika sta praviloma znanca in nista v prijateljskem odnosu, za spolni odnos pa se dogovorita občasno (Wentland in Reissing 2014). Klic za seks je torej v primerjavi z avanturo za eno noč bolj, v primerjavi s prijateljstvom z ugodnostmi pa manj intimna oblika priložnostnih spolnih odnosov.

Namen pregleda literature je bil preučiti raznolike psihološke vidike priložnostnih spolnih odnosov, tako tiste, ki se vežejo na posameznika, kot tiste, ki se vežejo na kontekst. Za pregled literature smo članke iskali v vseh podatkovnih bazah, ki jih zajema Digitalna knjižnice Univerze v Ljubljani (DIKUL). Iskanje je potekalo preko portala DIKUL. Iskali smo pod naslednjimi ključnimi besedami: *hookup*, *hookup culture*, *casual sex*,

casual sexual relationships. Vključitveni kriteriji so bili: članek je bil napisan v angleškem ali slovenskem jeziku, celotno besedilo članka je bilo prosto dostopno, naslov članka je vseboval eno izmed ključnih besed oziroma drugo besedo, ki je nakazovala vsebinsko ustreznost.

Razširjenost priložnostnih spolnih odnosov

Priložnostni spolni odnosi so danes pogost pojav, ki ga povezujemo predvsem s sociokulturnim kontekstom odrasčanja v zahodnem svetu. Raziskave se tako večinoma osredotočajo na spolno aktivnost mladostnikov in mladih na prehodu v odraslost, najpogosteje v času šolanja na fakulteti (Garcia idr. 2012). Številni raziskovalci so ugotovili, da se za priložnostni spolni odnos vsaj enkrat v življenju odloči približno 40–60 % mladih odraslih (Correa idr. 2017; Fielder in Carey 2010b; Gute in Eshbaugh 2008; Holman in Sillars 2012; Kalish in Kimel 2011; Paul, McManus in Hayes 2000). Poleg tega je 40–60 % mladih odraslih poročalo, da so imeli vsaj enega prijatelja z ugodnostmi (Bisson in Levine 2009; Owen in Fincham 2011a). Odstotek mladih odraslih, ki so se v posamezni raziskavi odločili za priložnostni spolni odnos, je bil med drugim povezan z operacionalizacijo priložnostnih spolnih odnosov in odločitvijo za uporabo izraza *hookup* ali *casual sex*. Rachel Kallish in Kimmel (2011) sta opozorila, da predvsem študenti v dvoumnosti izraza *hookup* vidijo prednosti, saj izraz namerno ustvarja negotovost glede dejanj dveh posameznikov. Z omenjeno težavo so se srečali tudi raziskovalci priložnostnih spolnih odnosov, posledično pa rezultati različnih raziskav niso neposredno primerljivi.

Kultura priložnostnih intimnih srečanj

Priložnostni spolni odnosi sicer niso novost, vendar so skladno z opažanji različnih avtorjev šele po letu 2000 postali vseprisotni in predvsem za mlade odrasle tudi normativni (Monto in Carey 2014). Odobravanje priložnostnih spolnih odnosov v 21. stoletju po mnenju mnogih označuje tako veliko kvalitativno spremembo, da se je za omenjeni pojav uveljavilo poimenovanje kultura priložnostnih intimnih srečanj (angl. *hookup culture*) (Heldman in Wade 2010). Pod tem pojmom se v znanstveni literaturi večinoma preučuje udejstvovanje v priložnostnih spolnih odnosih, redkeje pa tudi udejstvovanje v drugih oblikah spolnega vedenja, kot nakazuje uporaba izraza *hookup*.

Pojem kultura priložnostnih intimnih srečanj se je prvič pojavil po letu 1990, razmahnil pa se je v 21. stoletju, predvsem po letu 2005 (Heldman in Wade 2010). Tudi pregled podatkovne baze EBSCO je pokazal, da se izraz

v znanstvenih publikacijah pred letom 1990 ni pojavljal, od leta 2006 pa se uporablja zelo pogosto (Monto in Carey 2014). Kulturo priložnostnih intimnih srečanj označuje prepričanje, da so priložnostni spolni odnosi prevladujoča oblika spoznavanja novih ljudi, ki do neke mere nadomesti obiskovanje zmenkov in tradicionalno dvorjenje (Stinson 2010). Opredelimo jo lahko na podlagi odnosnega in čustvenega vidika; odnosni vidik določa, da spolni odnosi potekajo izven romantičnega razmerja, čustveni vidik pa, da spolni odnosi potekajo v odsotnosti ljubezni in naklonjenosti (Joshi, Peter in Valkenburg 2014). Raziskovalci (npr. Allison in Risman 2014) so v okviru kulture priložnostnih intimnih srečanj opozorili na specifične skripte, ki določajo vedenja (dajanje pobude za spolni odnos, vedenje moških in žensk), ter situacije, v katerih so takšni odnosi primerni (zabave, prisotnost psihoaktivnih snovi). Druga skupina raziskovalcev je oblikovala merski pripomoček Endorsement of the Hookup Culture Index, s katerim je mogoče ugotoviti, v kolikšni meri udeleženci raziskav sprejemajo in odobravajo kulturo priložnostnih intimnih srečanj (Aubrey in Smith 2013). Ideja o kulturi priložnostnih intimnih srečanj je bila torej v znanstveni literaturi vplivna. Nekateri podatki o spolnem vedenju mladostnikov in mladih odraslih v 21. stoletju pa ne nakazujejo bistvene spremembe, če jih primerjamo s podatki o vedenju predhodne generacije, ki se je na prehodu v odraslost nahajala med letoma 1988 in 1996. Obe generaciji se namreč nista razlikovali po skupnem številu spolnih partnerjev, številu spolnih partnerjev v zadnjem letu in pogostosti spolnih odnosov. Prav tako se večinoma niso pokazale razlike v stališčih glede spolnosti in spolnih norm (Monto in Carey 2014).

Velika večina znanstvenih razprav o kulturi priložnostnih intimnih srečanj izvira iz Združenih držav Amerike (Farvid in Braun 2017). Ameriška kultura priložnostnih intimnih srečanj je bila deležna številnih kritik, nekaterih očitkov pa so bile deležne tudi raziskave, ki so jo preučevale. Raziskovalci so namreč obstoječi literaturi očitali, da se osredotoča izključno na heteroseksualne odnose in zanemarja značilnosti posameznikov, kot so rasa, razred, spol in spolna usmerjenost (Pham 2017; Watson, Snapp in Wang 2017). V Združenih državah Amerike se termin kultura priložnostnih intimnih srečanj tesno povezuje z obdobjem šolanja na kolidžu, natančneje s študentskimi domovi in z zabavami, ki jih načrtujejo bratovščine. Posamezniki, ki so deležni takšne študentske izkušnje, večinoma pripadajo beli rasi, se samoopredeljujejo kot heteroseksualno usmerjeni in izhajajo iz višjega socialno-ekonomskega sloja (Pham 2017). V nasprotju s tem je spolno vedenje skupnosti LGBTQIA+ sicer predmet

številnih raziskav, vendar ne v okviru kulture priložnostnih intimnih srečanj (Garcia idr. 2012). Redke raziskave so preučile zgolj to, kako pripadniki skupnosti LGBTQIA+ omenjeno kulturo zaznavajo (Lamont, Roach in Kahn 2018; Rupp idr. 2014; Watson, Snapp in Wang 2017). V eni izmed njih so raziskovalci ugotovili, da so LGBTQIA+ študenti do prevladujoče kulture priložnostnih intimnih srečanj praviloma kritični, vendar skripte priložnostnih spolnih odnosov včasih sprejmejo in reproducirajo (Lamont, Roach in Kahn 2018). Tudi študenti drugih ras in z nižjim socialno-ekonomskim statusom so iz kulture priložnostnih intimnih srečanj pogosto izključeni, posledično pa se njihove izkušnje in zaznave priložnostnih spolnih odnosov v ameriških znanstvenih raziskavah redkeje pojavljajo (Allison in Risman 2014).

Odrpto ostaja vprašanje, ali ima ideja o kulturi priložnostnih intimnih srečanj tako velike razsežnosti tudi v Evropi. V eni izmed redkih raziskav, v kateri so raziskovalci primerjali kulturo priložnostnih intimnih srečanj v Združenih državah Amerike in na Nizozemskem, so rezultati pokazali, da so priložnostni spolni odnosi v ameriških mladostniških revijah pogostejša tema kot v nizozemskih (Joshi, Peter in Valkenburg 2014). Kljub pomislekom glede posplošljivosti idej o ameriški kulturi priložnostnih intimnih srečanj ostaja dejstvo, da se za priložnostne spolne odnose odločajo tudi mladi odrasli v evropskih državah (Correa idr. 2017; Kaspar idr. 2016), spolni odnosi pa se, tako kot v Združenih državah Amerike, povezujejo z zabavami, uporabo psihoaktivnih snovi, aplikacijami za spoznavanje novih ljudi in s podobnimi dejavniki (npr. Castro idr. 2020; Timmermans in De Caluwé 2017a; Træen in Lewin 1992).

Nekateri individualni napovedniki priložnostnih spolnih odnosov

Mnogi raziskovalci so se pri preučevanju priložnostnih spolnih odnosov osredotočili predvsem na situacijski kontekst, pri tem pa prezrli medosebne razlike v spolnem vedenju. Raziskave, ki so kot okvir vzele psihologijo osebnosti, so sicer v manjšini, vendar predstavljajo pomemben prispevek k razumevanju psihologije priložnostnih spolnih odnosov (Jonason, Hatfield in Boler 2015). Vendar pa nekateri opozarjajo, da osebnostne lastnosti pojasnjujejo majhen delež variance v pogostosti priložnostnih spolnih odnosov in jih je torej vedno treba preučevati sočasno s širšim kontekstom (Kaspar idr. 2016).

Priložnostni spolni odnosi se tesno povezujejo s socioseksualno orientiranostjo. Socioseksualna orientiranost je relativno stabilna lastnost, ki določa posameznikova stališča do in pogostost udejstvovanja v pri-

ložnostnih spolnih odnosih. Glede izraženosti lastnosti v populaciji obstajajo velike medosebne razlike, pri čemer se ljudje porazdeljujejo med restriktivno socioseksualno orientiranostjo na eni in permisivno socioseksualno orientiranostjo na drugi strani. Restriktivni posamezniki želijo biti zavezani le enemu romantičnemu partnerju, bližina in intimnost pa sta pri njih predpogoj za udejstvovanje v spolnosti. Poleg tega imajo v splošnem manj spolnih partnerjev. Permisivni posamezniki se v nasprotju s tem lahko udejstvujejo v spolnih odnosih brez bližine in intimnosti, v splošnem pa imajo več spolnih partnerjev (Simpson in Gangestad 1991). Socioseksualna orientiranost se povezuje s pogostostjo priložnostnih spolnih odnosov (Correa idr. 2017; Simpson in Gangestad 1991) in moderira odnos med priložnostnimi spolnimi odnosi ter odzivi nanje (Vrangalova in Ong 2014). V vzdolžni raziskavi so namreč udeleženci pisali tedenske dnevnike in v njih zabeležili, ali so imeli priložnostne spolne odnose ali ne. Permisivno socioseksualno orientirani udeleženci so v tistih tednih, ko so imeli priložnostni spolni odnos, poročali o manjšem distresu in večjem blagostanju kot v tednih, ko priložnostnega spolnega odnosa niso imeli. Pri restriktivno socioseksualno orientiranih posameznikih ni bilo nobene razlike v distresu in blagostanju (Vrangalova in Ong 2014). Podobno so permisivno socioseksualno orientirane ženske poročale o visokem zadovoljstvu s spolnostjo tako v romantičnem razmerju kot v priložnostnih spolnih odnosih, restriktivno socioseksualno orientirane ženske pa so bile zadovoljnejše s spolnostjo znotraj romantičnega razmerja (Wongsomboon, Burleson in Webster 2020).

Raziskovalci so odkrili pozitivno povezanost vključevanja v priložnostne spolne odnose z ekstravertnostjo (Gute in Eshbaugh 2008; Jonason, Hatfield in Boler 2015; Kaspar idr. 2016; Olmstead, Pasley in Fincham 2013), odprtostjo za izkušnje (Smith 2016) in nevroticizmom (Gute in Eshbaugh 2008; Kaspar idr. 2016). Ekstravertnost se je sicer povezovala tudi s pogostostjo romantičnih razmerij, ne le priložnostnih spolnih odnosov (Jonason, Hatfield in Boler 2015). Redkejša raziskava so pokazale negativno povezanost priložnostnih spolnih odnosov s sprejemljivostjo, z iskrenostjo in vestnostjo (Gute in Eshbaugh 2008; Jonason, Hatfield in Boler 2015). Priložnostni spolni odnosi so se poleg tega pozitivno povezovali s potrebo po dražljajih (Fielder idr. 2013; Kaspar idr. 2016) in z impulzivnostjo (Paul, McManus in Hayes 2000). V eni izmed raziskav je potreba po dražljajih napovedovala problematično uživanje alkohola in pošiljanje eksplicitnih seksualnih sporočil, preko tega pa priložnostne spolne odnose (Dir, Cyders in Coskunpinar 2013). Potreba po spolnih

dražljajih, ki jo označuje iskanje novih in vznemirljivih spolnih izkušenj, se je prav tako povezovala z večjim številom spolnih partnerjev in večjim številom avantur za eno noč (Lu idr. 2014).

Posamezniki, ki so imeli višje izražene lastnosti temne triade (makiavelizem, narcisizem in psihopatijo), so v raziskavah dajali prednost priložnostnim spolnim odnosom pred romantičnimi razmerji. Tisti z visoko izraženim narcisizmom so preferirali vse oblike priložnostnih spolnih odnosov, tisti z visoko izraženo psihopatijo pa le avanturo za eno noč in klic za seks. Povezanost makiavelizma z odločanjem za priložnostne spolne odnose so nekatere raziskave potrdile, druge pa ne (Jonason, Lu-evano in Adams 2012; Koladich in Atkinson 2016).

Motivi za priložnostne spolne odnose

Pri preučevanju motivacije za priložnostne spolne odnose se udeleženci raziskav najpogosteje imenovali naslednje motive: spolni užitek, zabava, privlačnost spolnega partnerja, uživanje psihoaktivnih snovi, pritisk vrstnikov, potrjevanje lastne vrednosti, spoprijemanje s stresorji, občutek intimnosti v odnosu s spolnim partnerjem in želja po romantičnem razmerju (Armstrong in Reissing 2015; Kenney idr. 2013; Kettrey in Johnson 2020; Lyons idr. 2014; Regan in Dreyer 1999; Shepardson idr. 2016; Snapp idr. 2014; Weaver in Herold 2000). Shannon R. Kenney idr. (2014) so s pomočjo eksploratorne faktorske analize ugotovili, da se raznoliki motivi razvrstijo pod pet nadrednih dejavnikov: socialno-spolni motivi, socialno-odnosni motivi, motivi okrepitve pozitivnih čustev in stanj, motivi spoprijemanja s stresom in motivi konformnosti.

Najbolj izražena motiva za vključevanje v priložnostne spolne odnose sta praviloma zabava in iskanje spolnega užitka (Kenney idr. 2013; Regan in Dreyer 1999; Shepardson idr. 2016; Thorpe in Kuperberg 2021). Udeleženci raziskav v splošnem poudarjajo, da poskušajo biti pri vključevanju v priložnostne spolne odnose čim brezbriznejši in čim bolj čustveno nevpleteni (Wade 2021). V nasprotju s tem se nekateri posamezniki v priložnostne spolne odnose vključujejo tudi zaradi želje po intimnosti in nežnosti, ki se kažeta v konkretnih dejanjih, npr. v objemanju in vzpostavljanju očesnega stika s priložnostnim spolnim partnerjem (Garcia idr. 2018). Iskanje intimnosti v kontekstu priložnostnih spolnih odnosov lahko pojmuje kot odstopanje od prevladujočih seksualnih skriptov, vendar ob tovrstnem kršenju nenapisanih pravil priložnostni spolni odnos najpogosteje napreduje v romantično razmerje (Wade 2021).

Ob upoštevanju lastnosti razvojnega obdobja mladih na prehodu v od-

raslost so Heidi A. Lyons idr. (2014) dodatno imenovali nekatere specifičnejše motive za vključevanje v priložnostne spolne odnose. Mladi na prehodu v odraslost so priložnostne spolne odnose pojmovali kot prehodne dogodke po prekinitvi romantičnega razmerja, predvsem v času, ko so se bolj posvečali sebi in lastnim akademskim ter kariernim ciljem. Poročali so tudi, da se za priložnostne spolne odnose odločajo, ker ne želijo biti vezani na določeno lokacijo bivanja in se pogosto selijo zaradi dela ali izobraževanja. Nekateri udeleženci so menili, da so trenutno premladi, da bi se dolgotrajno zavezali. Ti motivi so se pri mladih na prehodu v odraslost pojavljali sočasno z motivi, omenjenimi zgoraj.

Jeremy E. Uecker, Lisa D. Pearce in Brita Andercheck (2015) so na podlagi izraženosti motivov za priložnostne spolne odnose definirali štiri skupine posameznikov. Prvo skupino so sestavljali posamezniki z visoko ravno dezinhibicije, ki so za priložnostne spolne odnose odločali zaradi zabave, iskanja vznemirjenja in spolne zadovoljitve. Za drugo skupino so bili značilni utilitarni motivi, saj so ti posamezniki najpogosteje pričakovali, da se bo iz priložnostnega spolnega odnosa razvilo romantično razmerje. Tretje skupine nobeden izmed dejavnikov ni visoko motiviral za vključevanje, nekateri motivi pa so jih močno odbijali. Avtorji so predvidevali, da se ta skupina »preпусти toku«. Četrta skupina, ki je bila najmanjša, je imela nevtralno vrednost pri vseh vključenih motivih. Podobno sta Shameka Thorpe in Arielle Kuperberg (2021) udeležence na podlagi (ne)vključevanja v priložnostne spolne odnose in izraženosti posameznih motivov razdelili v pet skupin: starejši abstinenti, mlajši abstinenti, iskalci romantičnih razmerij, iskalci užitka in posamezniki, ki jih motivirajo skripti študijskega obdobja. Slednje so motivirali predvsem pričakovanja, povezana s študijskim obdobjem, in želja po eksperimentiranju ter pridobivanju spolnih izkušenj v tem obdobju.

Raziskave so opozorile na nekatere razlike v motivaciji posameznih skupin udeležencev. Moški so v primerjavi z ženskami kot motiv za vključevanje v priložnostne spolne odnose pogosteje navajali vrstniške norme, ohranjanje statusa in skripte študijskega obdobja (Regan in Dreyer 1999; Thorpe in Kuperberg 2021). V nekaterih raziskavah so ženske v primerjavi z moškimi priložnostne spolne odnose pogosteje pojmovali kot način oblikovanja romantičnega razmerja (Regan in Dreyer 1999), v drugih pa ne (Kenney idr. 2014, Lyons idr. 2014). Motivi za priložnostne spolne odnose se z leti morda spreminjajo, saj so imeli v raziskavi študenti prvega letnika kolidža manj jasne in izoblikovane motive kot študenti zadnjega letnika. Prav tako so se motivi v določeni meri razlikovali pri študentih

različnih ras in z različnim socialno-ekonomskim statusom (Uecker, Pearce in Andercheck 2015).

Skripti priložnostnih spolnih odnosov

Uživanje psihoaktivnih snovi

Uživanje alkohola je dejavnik, ki se v literaturi dosledno preučuje kot pomemben dejavnik priložnostnih spolnih odnosov. Pri tem so mnogi raziskovalci upoštevali, da so priložnostni spolni odnosi značilni predvsem za prehod v odraslost, torej so bili udeleženci raziskav v veliki meri študenti. O uživanju alkohola pred najnedavnejšo priložnostno spolno izkušnjo sta poročali dve tretjini udeležencev, udeleženci, ki so na tedenski ravni in neposredno pred spolnim odnosom zaužili več alkohola, pa so poročali o več in nedavnejših priložnostnih spolnih odnosih (LaBrie idr. 2014; White idr. 2009). Prav tako se je uživanje alkohola povezovalo s priložnostnimi spolnimi odnosi z ljudmi, ki so bili udeležencem manj poznani (Kuperberg in Padgett 2017). Najpogostejše situacije, v katerih se uživanje alkohola in priložnostni spolni odnosi pojavljajo sočasno, so zabave, bari (npr. Kuperberg in Padgett 2017) in študentske počitnice (angl. *spring break*) (Sönmez idr. 2006). Tudi Melina M. Bersamin idr. (2012) so ugotovili, da se odločitve za priložnostne spolne odnose pod vplivom alkohola pozitivno povezujejo z obiskovanjem specifičnih študentskih zabav.

Uživanje alkohola lahko pojmujeemo kot motiv za vključevanje v priložnostne spolne odnose (npr. Lyons idr. 2014; Thorpe in Kuperberg 2021). Alkohol namreč pri nekaterih mladih olajša vzpostavljanje socialnih interakcij in zmanjša občutke sramu ter nelagodja (npr. Fielder in Carey 2010b). Pričakovanja mladih odraslih, da bodo pod vplivom alkohola družabnejši, zanimivejši in prijetnejši, morda povzročijo uživanje večjih količin alkohola pri tistih, ki si želijo priložnostnega spolnega odnosa. Rezultati raziskave so pokazali, da se je prekomerno uživanje alkohola pri udeležencih zares pozitivno povezovalo z namenom udejstvovanja v spolnem vedenju (poljubljanje, spolno dotikanje), ne pa z namenom udejstvovanja v vaginalnem spolnem odnosu (Beckmeyer 2017).

Pri tem ne gre prezreti negativnih posledic prekomernega uživanja alkohola pri vključevanju v priložnostne spolne odnose. Prekomerno uživanje alkohola se je v nekaterih raziskavah povezovalo z nezaščitenimi spolnimi odnosi (Rehm idr. 2012; Kuperberg in Padgett 2017). Mladostniki pod vplivom alkohola niso imeli zadržkov pred priložnostnim spolnim odnosom, hkrati pa jim je pogovor o uporabi kondoma pov-

zročal nelagodje, zato so se mu raje izognili (Hammarlund, Lundgren in Nyström 2008). Arielle Kuperberg in Padgett (2017) sta ugotovila, da je tvegano spolno vedenje pogostejše v situacijah, ki jih določajo skripti zabavanja in prekomernega pitja. V drugačnih situacijah, npr. pri spoznavanju partnerjev preko interneta ali na javnih mestih, je bilo tvegano spolno vedenje pri udeležencih redkejše. Uživanje alkohola se je v raziskavah povezovalo z višjo stopnjo obžalovanja po priložnostnem spolnem odnosu (LaBrie idr. 2014; Reese-Weber idr. 2020). Prav tako so udeleženci bolj uživali v priložnostnem spolnem odnosu, ko alkohola niso uživali prekomerno, temveč zmerno ali pa ga sploh niso uživali (Thorpe idr. 2021).

Marihuano je pred priložnostnim spolnim odnosom užival manjši odstotek udeležencev kot alkohol, uživanje marihuane pa se je pozitivno povezovalo z uživanjem alkohola, uživanjem drugih drog in nezaščitenimi spolnimi odnosi (Fielder in Carey 2010b; Kuperberg in Padgett 2017). Tudi uporabniki drugih prepovedanih psihoaktivnih snovi (prevladovali so uporabniki heroína) so poročali o nezaščitenih priložnostnih spolnih odnosih (van Empelen idr. 2001). Preučevanje priložnostnih spolnih odnosov s širše, zdravstvene perspektive, ki zajema predvsem tvegano uporabo prepovedanih drog in spolno prenosljive bolezni, se je v znanstveni literaturi uveljavilo sorazmerno ločeno od ideje o kulturi priložnostnih intimnih srečanj (Garcia idr. 2012). V tovrstnih raziskavah pogosteje sodelujejo udeleženci različnih starosti, ras in spolnih usmerjenosti (npr. Prestage idr. 2012; Rosenberg idr. 2011).

Aplikacije za spoznavanje novih ljudi

Poleg nekaterih že omenjenih načinov spoznavanja spolnih partnerjev, npr. na študentskih zabavah, v barih in diskotekah, se je po letu 2012 sočasno z razvojem tehnologije uveljavila možnost spoznavanja spolnih partnerjev preko mobilnih aplikacij za spoznavanje novih ljudi. Najpriljubljenejše tovrstne aplikacije so trenutno Tinder, namenjen širši populaciji, Grindr, namenjen specifično moškimi, ki imajo spolne odnose z moškimi (LaFebvre 2018), in HER, namenjen specifično ženskami, ki imajo spolne odnose z ženskami (Baluch 2023). Gilla K. Shapiro idr. (2017) so, denimo, ugotovili, da 40 % njihovega vzorca mladih med 18. in 26. letom uporablja aplikacijo Tinder.

V nasprotju s spletnimi stranmi za iskanje zmenkov, kjer je pri iskanju potencialnih partnerjev pomembno ujemanje v osebnostnih lastnostih in interesih, aplikacija Tinder prikazuje le fotografije in nekatere osebne po-

datke uporabnikov, npr. starost in po želji poklic ter izobrazbo (LaFebvre 2018).

Popularni mediji aplikacijo Tinder, med drugim zaradi poudarjanja pomembnosti zunanjega izgleda, označujejo kot aplikacijo za iskanje priložnostnih spolnih odnosov (angl. *hookup app* ali *sex app*). Posledično ima uporaba aplikacije v širši javnosti negativno konotacijo (Sales 2015 v Timmermans in De Caluwé 2017b), neuporabniki pa njeno uporabo povezujejo z motivom iskanja spolnih partnerjev. Posamezniki, ki so na aplikaciji iskali spolnega partnerja, so se z drugimi uporabniki pogosteje srečali, se poljubljali ali imeli spolni odnos (Timmermans in Courtois 2018; Timmermans in De Caluwé 2017b). Ena tretjina srečanj uporabnikov aplikacije Tinder se je zaključila s spolnim odnosom (Timmermans in Courtois 2018). Pri moških uporabnikih aplikacije Tinder je bil motiv iskanja spolnih partnerjev bolj izražen kot pri uporabnicah (Ranzini in Lutz 2017; Timmermans in De Caluwé 2017a). Z vidika osebnosti uporabnikov aplikacije Tinder se je motiv iskanja spolnih partnerjev negativno povezoval z vestnostjo in pozitivno s psihopatijo (Lyons idr. 2020; Timmermans in De Caluwé 2017a).

Iskanje spolnih partnerjev ni edini dokumentirani motiv za uporabo aplikacij za spoznavanje novih ljudi, prav tako v raziskavah ni bil najpogostejši. Posamezniki aplikacije uporabljajo tudi z motivi zabave, radovednosti, olajšanja komunikacije, potrjevanja občutka lastne vrednosti, iskanja romantičnega partnerja, iskanja prijateljstva in iskanja novih poznanstev zaradi potovanja (Ranzini in Lutz 2017; Sumter, Vandenbosch in Ligtenberg 2017; Timmermans in De Caluwé 2017b). V nekaterih raziskavah sta bila najbolj izražena motiva zabava in radovednost (Timmermans in De Caluwé 2017b; Ward 2017). Veliko zanimanje raziskovalcev je vzbudilo tudi navidezno nasprotje med iskanjem spolnih in resnih romantičnih partnerjev na aplikacijah. Motiv iskanja romantične ljubezni na aplikacijah je bil v eni izmed raziskav močnejši kot motiv iskanja priložnostnih spolnih odnosov, čeprav javno mnenje trdi drugače (Sumter, Vandenbosch in Ligtenberg 2017). Elisabeth Timmermans in Courtois (2018) sta o tem zapisala, da se lahko nekateri uporabniki aplikaciji pridružijo z namenom iskanja spolnih partnerjev, najdejo pa romantičnega partnerja. Kultura, ki spolno vedenje pojmuje kot nadomestilo tradicionalnega dvorjenja, to namreč omogoča.

Čeprav tovrstne aplikacije olajšajo spoznavanje spolnih partnerjev, so raziskovalci opozorili na nekatere negativne plati uporabe. Kompulzivna uporaba aplikacije Tinder se je pozitivno povezovala z občutji žalosti in

anksioznosti, nezadovoljstvom z obrazom in telesom ter s socialno primerjavo (Her in Timmermans 2021; Strubel in Petrie 2017). Pozitivno se je povezovala tudi z osamljenostjo, poleg tega pa je osamljenost moderirala odnos med preferiranjem spletne socialne interakcije in kompulzivno uporabo aplikacije (Coduto idr. 2020). Ko so raziskovalci preučili zgolj uporabnike aplikacije z motivom iskanja spolnosti, so sicer ugotovili, da se ta motiv z blagostanjem uporabnikov statistično značilno ni povezoval (Her in Timmermans 2021). Udeleženci raziskav so prav tako poročali o stigmi, povezani z uporabo, kar je skladno s slovesom Tinderja kot aplikacije za iskanje spolnih odnosov (Ward 2017).

Čustveni odzivi na priložnostne spolne odnose

Čustveni odzivi, predvsem negativni, v literaturi o priložnostnih spolnih odnosih zavzemajo pomembno mesto, saj imajo znanstvena odkritja praktične implikacije za oblikovanje preventivnih programov v šolah in na fakultetah. Negativni čustveni odziv, ki so ga različni avtorji v kontekstu priložnostnih spolnih odnosov zelo pogosto preučevali, je obžalovanje. V raziskavah je o obžalovanju poročalo med 50 in 60 % udeležencev (Bachtel 2013; Reese-Weber idr. 2020). Obžalovanje po priložnostnem spolnem odnosu je bilo večje, ko se je le-ta zgodil le enkrat, ko je bil spolni partner neznanec in ko se je takšen odnos povezoval z uživanjem alkohola (Reese-Weber idr. 2020). Tako moški kot ženske so doživljali manj obžalovanja, če so bili zadovoljni s kvaliteto spolnega odnosa (Bachtel 2013; Fisher 2012). V nekaterih raziskavah so ženske bolj obžalovale vaginalni spolni odnos kot druge oblike spolnega vedenja, npr. oralni spolni odnos (Eshbaugh in Gute 2008; Uecker in Martinez 2017), vendar tega niso potrdile vse raziskave (Reese-Weber idr. 2020). Številne raziskave so pokazale, da so čustveni odzivi žensk na priložnostne spolne odnose v splošnem negativnejši kot čustveni odzivi moških (Campbell 2008; Olmstead, Norona in Anders 2019; Owen in Fincham 2011b; Townsend in Wasserman 2011).

Nekateri avtorji (npr. Snapp, Ryu in Kerr 2015) so opozorili, da so se raziskovalci v preteklih letih pretirano osredotočali na tveganja, nevarnosti in negativne čustvene odzive, ki jih povezujemo s priložnostnimi spolnimi odnosi. Predlagali so, da bi bilo treba več pozornosti nameniti pozitivnim čustvenim odzivom na priložnostne spolne odnose, predvsem pri ženskah. V njihovi raziskavi so tako moški kot ženske po izkušnji priložnostnega spolnega odnosa poročali o več pozitivnih kot negativnih čustvih in odzivih. Kot pozitivne odzive so v tej raziskavi pojmo-

vali vznesenost, samozavest, občutek privlačnosti in ponos (Snapp, Ryu in Kerr 2015). V raziskavi Robyn L. Shepardson idr. (2016) je 23 % udeleženk ženskega spola poročalo o spolnem užitku, 21 % pa o pozitivnih odzivih (sreča, zabava, vznesenost) po izkušnji priložnostnega spolnega odnosa. Raziskave priložnostnih spolnih odnosov, ki se osredotočajo na pozitivne čustvene izide, so še zmeraj v manjšini.

Avtorji so opozorili tudi na hkratno pojavljanje negativnih in pozitivnih čustvenih odzivov, kar nakazuje, da je priložnostni spolni odnos za posameznika lahko ambivalentna izkušnja. V eni izmed raziskav je 71 % udeleženk ženskega spola hkrati doživljalo intenzivna pozitivna čustva (npr. navdušenje, vznesenost) in obžalovanje, 63 % pa zmerna pozitivna čustva (npr. zadovoljstvo, umirjenost) in obžalovanje (de Jong, Adams in Reis 2018). V drugi raziskavi je o ambivalentnih čustvih poročalo 55 % udeležencev (Bachtel 2013). Ti dve obliki čustvenih odzivov se morda pojavljata sočasno, ker se odločitev za priložnostni spolni odnos hkrati povezuje z značilnimi tveganji, npr. nezaželeno nosečnostjo in spolno prenosljivimi boleznimi, in nagradami, npr. spolnim užitkom in občutkom intimnosti. Vzrok za ambivalentne odzive so morda tudi nasprotujoča si družbena sporočila glede tega, kaj pomeni imeti priložnostne spolne odnose. Predvsem mlade ženske so sočasno izpostavljene sporočilom, da so priložnostni spolni odnosi osvobajajoči in sramotni (de Jong, Adams in Reis 2018).

Pri preučevanju čustvenih odzivov gejev, lezbijk in biseksualnih posameznikov so Watson, Shahin in Miriam R. Arbeit (2019) ugotovili, da so odzivi na priložnostne spolne odnose pri njih bolj pozitivni kot negativni. Medtem ko so geji po priložnostnem spolnem odnosu poročali predvsem o spolnem užitku in večji samozavesti, so se lezbijke bolj osredotočile na čustveno povezanost, ki se je izoblikovala med njimi in njihovimi partnerkami. Pri biseksualnih posameznikih sta se izkušnja in doživljanje priložnostnega spolnega odnosa razlikovala glede na to, katerega spola je bil njihov spolni partner, vendar so v obeh primerih poročali o številnih pozitivnih izidih. Watson, Shahin in Miriam R. Arbeit (2019) so pri interpretaciji rezultatov predvidevali, da različni medosebni odnosi, vključno s priložnostnimi spolnimi odnosi, morda predstavljajo varovalne dejavnike, ki pripadnikom skupnosti LGBTQIA+ pomagajo pri spoprijemanju s specifičnimi stresorji in pri njih spodbujajo psihološko prožnost.

Čustveni odzivi na izkušnjo priložnostnega spolnega odnosa se med drugim povezujejo z motivi in s stališči v povezavi s spolnostjo. V raziskavi se je motiv okrepitve pozitivnih čustev in stanj povezoval z višjo

izraženostjo pozitivnih čustev ter nižjo izraženostjo negativnih čustev, motiv konformnosti oziroma odobravanja vrstnikov pa se je povezoval z višjo izraženostjo negativnih čustev (de Jong, Adams in Reis 2018).

Blagostanje, duševno zdravje in njuna povezanost s priložnostnimi spolnimi odnosi

Povezanost blagostanja in duševnega zdravja s priložnostnimi spolnimi odnosi pojasnjujejo tako prečne kot vzdolžne raziskave. V prečni raziskavi so Melina M. Bersamin idr. (2014) ugotovili, da se priložnostni spolni odnosi negativno povezujejo s pokazatelji blagostanja (samopodoba, zadovoljstvo s življenjem, eudaimonski vidik blagostanja) in pozitivno povezujejo s pokazatelji psihološkega distresa (anksioznost, socialna anksioznost, depresivnost). V nasprotju s tem so Marla E. Eisenberg idr. (2009) v prečni raziskavi ugotovili, da se udeleženci z nedavnim monogamnim romantičnim partnerjem in nedavnim priložnostnim spolnim partnerjem niso statistično značilno razlikovali v stopnji zadovoljstva s telesom in izraženosti depresivnih simptomov.

Vzdolžne raziskave so z vidika napovedovanja negativnih posledic priložnostnih spolnih odnosov informativnejše. Na vzorcu srednješolcev so Sophie Dubé idr. (2017) preučili različne pokazatelje psihološkega blagostanja šest mesecev po izkušnji priložnostnega spolnega odnosa. Ugotovili so, da se je tako po avanturi za eno noč kot po prijateljstvu z ugodnostmi psihološki distres, konkretnije simptomi depresivnosti in anksioznosti, povečal pri srednješolkah, pri srednješolcih pa ne. Avtorji so opozorili, da je bila sprememba zelo majhna. V raziskavi Robyn L. Fielder in Michaela P. Careyja (2010a) se je pri ženskah, ki so med prvim in drugim merjenjem prvič izkusile priložnostni spolni odnos, ob drugem merjenju povečala izraženost depresivnih simptomov, kar ni veljalo za moške. Vrangalova (2015b) je v nasprotju s tem ugotovila, da se priložnostni spolni odnosi niso povezovali s porastom depresivnih simptomov, povezovali pa so se s porastom v anksioznosti. Tudi Owen, Fincham in Moore (2011) so ugotovili, da se priložnostni spolni odnosi niso povezovali s porastom v depresivnosti in osamljenosti. V nobeni izmed navedenih raziskav se izkušnje priložnostnih spolnih odnosov niso povezovali s spremembo v samopodobi in samomorilni ideaciji (Dubé idr. 2017; Fielder in Carey 2010a; Vrangalova 2015b).

Zaradi nasprotujočih si rezultatov je Vrangalova (2015b) zaključila, da je odnos med priložnostnimi spolnimi odnosi in psihološkim blagostanjem ter duševnim zdravjem kompleksen. V določeni meri je odvisen od

operacionalizacije priložnostnih spolnih odnosov, konkretnije od tega, ali raziskovalci uporabijo izraz *casual sex* ali *hookup* in kako izbrani izraz opredelijo. V drugi raziskavi je Vrangalova (2015a) opozorila, da so posledice priložnostnih spolnih odnosov za duševno zdravje odvisne tudi od motivov za vključevanje vanje. Neavtonomni motivi, ki so izhajali iz pritiskov okolja in želja drugih oseb, so se v raziskavi povezovali z upadom pozitivne samopodobe, s porastom depresivnosti in anksioznosti ter določenih telesnih simptomov (simptomi prehlada in gripe, bolečine, prebavne težave, alergije, težave s spanjem). Pri avtonomnih motivih, ki so izhajali iz posameznika in njegovih lastnih želja, se omenjene povezave niso pokazale (Vrangalova 2015a).

Sklep

V prispevku smo se dotaknili različnih vidikov priložnostnih spolnih odnosov, vezanih tako na individualne dejavnike kot tudi na konkretne situacije in skripte, npr. študentsko obdobje, zabave in aplikacije za spoznavanje novih ljudi. Slednje, torej situacije in kontekste, ki mladim na prehodu v odraslost omogočajo spoznavanje priložnostnih spolnih partnerjev, enotno opredeljujemo kot kulturo priložnostnih intimnih srečanj (npr. Heldman in Wade 2010), vendar je pri preučevanju priložnostnih spolnih odnosov pomembno, da raziskovalci ta okvir presežejo. Upoštevaje osebnostnih lastnosti, duševnih procesov in individualnih izkušenj posameznikov raziskovalcem namreč omogoča, da o preučevani temi pridobijo širšo sliko in hkrati pestrejši nabor udeležencev, ne zgolj heteroseksualnih študentov z višjim socialno-ekonomskim statusom, kot se je pogosto dogajalo v ameriških raziskavah (npr. Pham 2017). Še enkrat lahko omenimo vprašanje o posplošljivosti ameriških raziskav na evropsko okolje. V prihodnosti bi potrebovali več evropskih podatkov o pogostosti priložnostnih spolnih odnosov in dejavnikih, s katerimi se povezujejo, to pa še bolj velja za slovenski kontekst.

V tem prispevku se nismo osredotočili na razlike med moškimi in ženskami v priložnostni spolni aktivnosti, temveč smo te razlike omenili le mestoma. Kljub temu se zavedamo, da so razlike v spolni aktivnosti moških in žensk pomembna tema. Priporočljivo bi bilo izvesti izčrpen pregled razhajanj med moškimi in ženskami v stališčih, motivih, čustvih ter odzivih okolice na njihove priložnostne spolne odnose (dvojna merila glede spolne aktivnosti). Priporočljiv bi bil tudi kritičen pregled teorij, ki skušajo te razlike pojasniti. Tokrat ta tematika ni bila v ospredju in smo izpostavili druge vidike priložnostnih spolnih odnosov, tudi zaradi

(pre)pogostega osredotočanja na tradicionalno nasprotje med moškimi in ženskami v laični javnosti.

Izpostavili smo nekatere novejšje vidike priložnostnih spolnih odnosov, npr. aplikacije za spoznavanje novih ljudi in potencialnih partnerjev. Uporaba aplikacij za spoznavanje novih ljudi je najnedavnejša smer raziskovanja na preučevanem področju, še toliko bolj pa to velja za njeno povezanost z duševnim zdravjem in blagostanjem posameznikov (npr. Her in Timmermans 2021). V času pandemije koronavirusa se je iskanje priložnostnih spolnih partnerjev iz barov in zabav v določeni meri presejlo na aplikacije, zato menimo, da bo ta predmet preučevanja pomemben tudi v prihodnje. Predlagamo večje število raziskav o uporabi aplikacij za spoznavanje priložnostnih spolnih partnerjev in posledicah takšnih vedenj.

Zaključimo lahko, da je preučevanje priložnostnih spolnih odnosov pomembno tako z vidika razumevanja pojava samega kot tudi z vidika pomoči pri oblikovanju preventivnih programov, namenjenih mladostnikom in mladim na prehodu v odraslost. Ni dovolj, da so mladi deležni le preventivnih izobraževalnih vsebin o pomenu izogibanja spolno prenosljivim boleznim in nezaželeni nosečnosti. V tovrstne programe bi bilo v večji meri treba vključiti tudi vsebine, povezane s psihološkimi vidiki priložnostnih spolnih odnosov (npr. medosebne razlike, čustveni odzivi, blagostanje, stigma), torej vsebine, ki jih pogosto še zmeraj spregledamo.

Literatura

- Allison, Rachel, in Barbara J. Risman. 2014. »It Goes Hand in Hand with the Parties' Race, Class, and Residence in College Student Negotiations of Hooking Up.« *Sociological Perspectives* 57 (1): 102–123.
- Armstrong, Heather L., in Elke D. Reissing. 2015. »Women's Motivations to Have Sex in Casual and Committed Relationships with Male and Female Partners.« *Archives of Sexual Behavior* 44 (4): 921–934.
- Aubrey, Jennifer Stevens, in Siobhan E. Smith. 2013. »Development and Validation of the Endorsement of the Hookup Culture Index.« *Journal of Sex Research* 50 (5): 435–448.
- Bachtel, Molly Kathleen. 2013. »Do Hookups Hurt? Exploring College Students' Experiences and Perceptions.« *Journal of Midwifery & Women's Health* 58 (1): 41–48.
- Blach, Anna. 2023. »HER dating review.« Forbes Health, 5. januar. <https://www.forbes.com/health/mind/her-dating-review/>.
- Beckmeyer, Jonathon J. 2017. »Non-Intercourse and Intercourse Hookup Intentions, Drinking Expectancies, and College Students' Heavy Drinking.« *Substance Abuse* 38 (3): 245–248.
- Bersamin, Melina M., Mallie J. Paschall, Robert F. Saltz in Byron L. Zambo-

- anga. 2012. »Young Adults and Casual Sex: The Relevance of College Drinking Settings.« *Journal of Sex Research* 49 (2–3): 274–281.
- Bersamin, Melina M., Byron L. Zamboanga, Seth J. Schwartz, M. Brent Donnellan, Monika Hudson, Robert S. Weisskirch, Su Yeong Kim, V. Bede Agocha, Susan Krauss Whitbourne in S. Jean Caraway. 2014. »Risky Business: Is There an Association Between Casual Sex and Mental Health Among Emerging Adults?« *Journal of Sex Research* 51 (1): 43–51.
- Bisson, Melissa A., in Timothy R. Levine. 2009. »Negotiating a Friends with Benefits Relationship.« *Archives of Sexual Behavior* 38 (1): 66–73.
- Campbell, Anne. 2008. »The Morning after the Night before.« *Human Nature* 19 (2): 157–173.
- Castro, Ángel, Juan Ramón Barrada, Pedro J. Ramos-Villagrasa in Elena Fernández-del-Río. 2020. »Profiling Dating Apps Users: Sociodemographic and Personality Characteristics.« *International Journal of Environmental Research and Public Health* 17 (10): 3653.
- Claxton, Shannon E., in Manfred H. M. van Dulmen. 2013. »Casual Sexual Relationships and Experiences in Emerging Adulthood.« *Emerging Adulthood* 1 (2): 138–150.
- Coduto, Kathryn D., Roselyn J. Lee-Won in Young Min Baek. 2020. »Swiping for Trouble: Problematic Dating Application Use among Psychosocially Distraught Individuals and the Paths to Negative Outcomes.« *Journal of Social and Personal Relationships* 37 (1): 212–232.
- Correa, Ana Belén, Ángel Castro, Juan Ramón Barrada in Paula Ruiz-Gómez. 2017. »Sociodemographic and Psychosexual Characteristics of Students from a Spanish University Who Engage in Casual Sex.« *Sexuality Research and Social Policy* 14 (4): 445–453.
- de Jong, David C., Katie N. Adams in Harry T. Reis. 2018. »Predicting Women's Emotional Responses to Hooking Up: Do Motives Matter?« *Journal of Social and Personal Relationships* 35 (4): 532–556.
- Dir, Allyson L., Melissa A. Cyders in Ayca Coskunpinar. 2013. »From the Bar to the Bed via Mobile Phone: A First Test of the Role of Problematic Alcohol Use, Sexting, and Impulsivity-Related Traits in Sexual Hookups.« *Computers in Human Behavior* 29 (4): 1664–1670.
- Dubé, Sophie, Francine Lavoie, Martin Blais in Martine Hébert. 2017. »Consequences of Casual Sex Relationships and Experiences on Adolescents' Psychological Well-Being: A Prospective Study.« *The Journal of Sex Research* 54 (8): 1006–1017.
- Eisenberg, Marla E., Diann M. Ackard, Michael D. Resnick in Dianne Neumark-Sztainer. 2009. »Casual Sex and Psychological Health among Young Adults: Is Having 'Friends With Benefits' Emotionally Damaging?« *Perspectives on Sexual and Reproductive Health* 41 (4): 231–237.
- Eshbaugh, Elaine M., in Gary Gute. 2008. »Hookups and Sexual Regret among College Women.« *The Journal of Social Psychology* 148 (1): 77–90.
- Farvid, Panteá, in Virginia Braun. 2017. »Unpacking the 'Pleasures' and 'Pains' of Heterosexual Casual Sex: Beyond Singular Understandings.« *The Journal of Sex Research* 54 (1): 73–90.

- Fielder, Robyn L., in Michael P. Carey. 2010a. »Predictors and Consequences of Sexual 'Hookups' among College Students: A Short-Term Prospective Study.« *Archives of Sexual Behavior* 39 (5): 1105–1119.
- . 2010b. »Prevalence and Characteristics of Sexual Hookups among First-Semester Female College Students.« *Journal of Sex & Marital Therapy* 36 (4): 346–359.
- Fielder, Robyn L., Jennifer L. Walsh, Kate B. Carey in Michael P. Carey. 2013. »Predictors of Sexual Hookups: A Theory-Based, Prospective Study of First-Year College Women.« *Archives of Sexual Behavior* 42 (8): 1425–1441.
- Fisher, Maryanne L., Kerry Worth, Justin R. Garcia in Tami Meredith. 2012. »Feelings of Regret Following Uncommitted Sexual Encounters in Canadian University Students.« *Culture, Health & Sexuality* 14 (1): 45–57.
- Garcia, Justin R., Chris Reiber, Sean G. Massey in Ann M. Merriwether. 2012. »Sexual Hookup Culture: A Review.« *Review of General Psychology* 16 (2): 161–176.
- Garcia, Justin R., Amanda N. Gesselman, Sean G. Massey, Susan M. Seibold-Simpson in Ann M. Merriwether. 2018. »Intimacy through Casual Sex: Relational Context of Sexual Activity and Affectionate Behaviours.« *Journal of Relationships Research* 9:e12.
- Gute, Gary, in Elaine M. Eshbaugh. 2008. »Personality as a Predictor of Hooking Up among College Students.« *Journal of Community Health Nursing* 25 (1): 26–43.
- Hammarlund, Kina, Ingela Lundgren in Maria Nyström. 2008. »In the Heat of the Night, It Is Difficult to Get It Right – Teenagers' Attitudes and Values towards Sexual Risk-Taking.« *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-Being* 3 (2): 103–112.
- Heldman, Caroline, in Lisa Wade. 2010. »Hook-Up Culture: Setting a New Research Agenda.« *Sexuality Research and Social Policy* 7 (4): 323–333.
- Her, Yu-Chin, in Elisabeth Timmermans. 2021. »Tinder Blue, Mental Flu? Exploring the Associations between Tinder Use and Well-Being.« *Information, Communication & Society* 24 (9): 1303–1319.
- Holman, Amanda, in Alan Sillars. 2012. »Talk about 'Hooking Up': The Influence of College Student Social Networks on Nonrelationship Sex.« *Health Communication* 27 (2): 205–216.
- Jonason, Peter K., in Rhonda N. Balzarini. 2016. »Unweaving the Rainbow of Human Sexuality: A Review of One-Night Stands, Serious Romantic Relationships, and the Relationship Space in between.« V *The Psychology of Love and Hate in Intimate Relationships*, uredila Katherine Aumer, 13–28. New York City: Springer.
- Jonason, Peter K., Elaine Hatfield in Vicki M. Boler. 2015. »Who Engages in Serious and Casual Sex Relationships? An Individual Differences Perspective.« *Personality and Individual Differences* 75:205–209.
- Jonason, Peter K., Norman P. Li in Margaret J. Cason. 2009. »The 'Booty Call': A Compromise between Men's and Women's Ideal Mating Strategies.« *Journal of Sex Research* 46 (5): 460–470.
- Jonason, Peter K., Victor X. Luevano in Heather M. Adams. 2012. »How the

- Dark Triad Traits Predict Relationship Choices.« *Personality and Individual Differences* 53 (3): 180–184.
- Joshi, Suchi Pradyumn, Jochen Peter in Patti M. Valkenburg. 2014. »A Cross-Cultural Content-Analytic Comparison of the Hookup Culture in US and Dutch Teen Girl Magazines.« *The Journal of Sex Research* 51 (3): 291–302.
- Kalish, Rachel, in Michael Kimmel. 2011. »Hooking Up: Hot Hetero Sex or the New Numb Normative?« *Australian Feminist Studies* 26 (67): 137–151.
- Kaspar, Kai, Lene Vanessa Buß, Josef Rogner in Timo Gnambs. 2016. »Engagement in One-Night Stands in Germany and Spain: Does Personality Matter?« *Personality and Individual Differences* 92:74–79.
- Kenney, Shannon R., Andrew Lac, Justin F. Hummer in Joseph W. LaBrie. 2014. »Development and Validation of the Hookup Motives Questionnaire (HMQ).« *Psychological Assessment* 26 (4): 1127–1137.
- Kenney, Shannon R., Vandana Thadani, Tehniat Ghaidarov in Joseph W. LaBrie. 2013. »First-Year College Women's Motivations for Hooking Up: A Mixed-Methods Examination of Normative Peer Perceptions and personal Hookup Participation.« *International Journal of Sexual Health* 25 (3): 212–224.
- Kettrey, Heather Hensman, in Aubrey D. Johnson. 2020. »Hooking Up And Pairing Off: Correlates of College Students' Interest in Subsequent Hookups and Romantic Relationships with Other-Sex and Same-Sex Hookup Partners.« *The Journal of Sex Research* 58 (7): 915–942.
- Koladich, Samantha J, in Breanna E. Atkinson. 2016. »The Dark Triad and Relationship Preferences: A Replication and Extension.« *Personality and Individual Differences* 94:253–255.
- Kuperberg, Arielle, in Joseph E. Padgett. 2017. »Partner Meeting Contexts and Risky Behavior in College Students' Other-Sex and Same-Sex Hookups.« *The Journal of Sex Research* 54 (1): 55–72.
- LeFebvre, Leah E. 2018. »Swiping Me off my Feet: Explicating Relationship Initiation on Tinder.« *Journal of Social and Personal Relationships* 35 (9): 1205–1229.
- Lamont, Ellen, Teresa Roach in Sope Kahn. 2018. »Navigating Campus Hookup Culture: LGBTQ Students and College Hookups.« *Sociological Forum* 33 (4): 1000–1022.
- LaBrie, Joseph W., Justin F. Hummer, Tehniat M. Ghaidarov, Andrew Lac in Shannon R. Kenney. 2014. »Hooking Up in the College Context: The Event-Level Effects of Alcohol Use and Partner Familiarity on Hookup Behaviors and Contentment.« *Journal of Sex Research* 51 (1): 62–73.
- Lu, Hung-Yi, Li-Chun Ma, Tsai-Shin Lee, Hsin-Ya Hou in Hui-Yen Liao. 2014. »The Link of Sexual Sensation Seeking to Acceptance of Cybersex, Multiple Sexual Partners, and One-Night Stands among Taiwanese College Students.« *Journal of Nursing Research* 22 (3): 208–215.
- Lyons, Heidi A., Wendy D. Manning, Monica A. Longmore in Peggy C. Giordano. 2014. »Young Adult Casual Sexual Behavior: Life-Course-Specific Motivations and Consequences.« *Sociological Perspectives* 57 (1): 79–101.
- Lyons, Minna, Ashleigh Messenger, Rebecca Perry in Gayle Brewer. 2020. »The

- Dark Tetrad in Tinder: Hook-Up App for High Psychopathy Individuals, and a Diverse Utilitarian Tool for Machiavellians?« *Current Psychology* 41 (2): 659–666.
- Monto, Martin A., in Anna G. Carey. 2014. »A New Standard of Sexual Behavior? Are Claims Associated with the 'Hookup Culture' Supported by General Social Survey Data?« *The Journal of Sex Research* 51 (6): 605–615.
- Olmstead, Spencer B., Kathryn A. Conrad in Kristin M. Anders. 2018. »First Semester College Students' Definitions of and Expectations for Engaging in Hookups.« *Journal of Adolescent Research* 33 (3): 275–305.
- Olmstead, Spencer B., Jerika C. Norona in Kristin M. Anders. 2019. »How Do College Experience and Gender Differentiate the Enactment of Hookup Scripts among Emerging Adults?« *Archives of Sexual Behavior* 48 (6): 1769–1783.
- Olmstead, Spencer B., Kay Pasley in Frank D. Fincham. 2013. »Hooking Up and Penetrative Hookups: Correlates that Differentiate College Men.« *Archives of Sexual Behavior* 42 (4): 573–583.
- Owen, Jesse, in Frank D. Fincham. 2011a. »Effects of Gender and Psychosocial Factors on 'Friends with Benefits' Relationships among Young Adults.« *Archives of Sexual Behavior* 40 (2): 311–320.
- Owen, Jesse, in Frank D. Fincham. 2011b. »Young Adults' Emotional Reactions after Hooking Up Encounters.« *Archives of Sexual Behavior* 40 (2): 321–330.
- Owen, Jesse, Frank D. Fincham in Jon Moore. 2011. »Short-Term Prospective Study of Hooking Up among College Students.« *Archives of Sexual Behavior* 40 (2): 331–341.
- Paul, Elizabeth L., Brian McManus in Allison Hayes. 2000. »'Hookups': Characteristics and Correlates of College Students' Spontaneous and Anonymous Sexual Experiences.« *Journal of Sex Research* 37 (1): 76–88.
- Pham, Janelle M. 2017. »Beyond Hookup Culture: Current Trends in the Study of College Student Sex and Where to Next.« *Sociology Compass* 11 (8): e12499.
- Prestage, Garrett, Fengyi Jin, Andrew Grulich, John de Wit in Iryna Zablotska. 2012. »Gay Men are Less Likely to Use Condoms with Casual Sex Partners They Know 'Well.'« *AIDS and Behavior* 16 (3): 664–668.
- Ranzini, Giulia, in Christoph Lutz. 2017. »Love at First Swipe? Explaining Tinder Self-Presentation and Motives.« *Mobile Media & Communication* 5 (1): 80–101.
- Reese-Weber, Marla, Corinne Zimmerman, Kyla M. Cary in Molly G. McLeese. 2020. »Hookup Experiences and Feelings of Regret: The Effects of Gender, College Context, and Hookup Characteristics.« *Journal of American College Health* 70 (5): 1552–1562.
- Regan, Pamela C., in Carla S. Dreyer. 1999. »Lust? Love? Status? Young Adults' Motives for Engaging in Casual Sex.« *Journal of Psychology & Human Sexuality* 11 (1): 1–24.
- Rehm, Jürgen, Kevin D. Shield, Narges Joharchi in Paul A. Shuper. 2012. »Alcohol Consumption and the Intention to Engage in Unprotected Sex.« *Addiction* 107 (1): 51–59.

- Rosenberg, Eli S., Patrick S. Sullivan, Elizabeth A. DiNenno, Laura F. Salazar in Travis H. Sanchez. 2011. »Number of Casual Male Sexual Partners and Associated Factors among Men who Have Sex with Men: Results from the National HIV Behavioral Surveillance System.« *BMC Public Health* 11 (1): 189.
- Rupp, Leila J., Verta Taylor, Shiri Regev-Messalem, Alison C. K. Fogarty in Paula England. 2014. »Queer Women in the Hookup Scene: Beyond the Closet?« *Gender & Society* 28 (2): 212–235.
- Sales, Nancy Jo. 2015. »Tinder and the Dawn of the 'Dating Apocalypse.'« *Vanity Fair*, 6. avgust. <https://www.vanityfair.com/culture/2015/08/tinder-hook-up-culture-end-of-dating>.
- Shapiro, Gilla K., Ovidiu Tatar, Arielle Sutton, William Fisher, Anila Naz, Samara Perez in Zeev Rosberger. 2017. »Correlates of Tinder Use and Risky Sexual Behaviors in Young Adults.« *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking* 20 (12): 727–734.
- Shepardson, Robyn L., Jennifer L. Walsh, Kate B. Carey in Michael P. Carey. 2016. »Benefits of Hooking Up: Self-Reports from First-Year College Women.« *International Journal of Sexual Health* 28 (3): 216–220.
- Simpson, Jeffrey A., in Steven W. Gangestad. 1991. »Individual Differences in Sociosexuality: Evidence for Convergent and Discriminant Validity.« *Journal of Personality and Social Psychology* 60 (6): 870–883.
- Smith, Tyson Scott. 2016. »Personality, Attitudes, and Demographics as Predictors of One-Night Stands.« Doktorska disertacija, California State University.
- Snapp, Shannon, Ehri Ryu in Jade Kerr. 2015. »The Upside to Hooking Up: College Students' Positive Hookup Experiences.« *International Journal of Sexual Health* 27 (1): 43–56.
- Snapp, Shannon, René Lento, Ehri Ryu in Karen S. Rosen. 2014. »Why do They Hook Up? Attachment Style and Motives of College Students.« *Personal Relationships* 21 (3): 468–481.
- Sönmez, Sevil, Yorghos Apostolopoulos, Chong Ho Yu, Shiyi Yang, Anna Mattila in C. Yu Lucy. 2006. »Binge Drinking and Casual Sex on Spring Break.« *Annals of Tourism Research* 33 (4): 895–917.
- Stinson, Rebecca D. 2010. »Hooking Up in Young Adulthood: A Review of Factors Influencing the Sexual Behavior of College Students.« *Journal of College Student Psychotherapy* 24 (2): 98–115.
- Strubel, Jessica, in Trent A. Petrie. 2017. »Love me Tinder: Body Image and Psychosocial Functioning among Men and Women.« *Body Image* 21:34–38.
- Sumter, Sindy R., Laura Vandenberg in Loes Ligtenberg. 2017. »Love me Tinder: Untangling Emerging Adults' Motivations for Using the Dating Application Tinder.« *Telematics and Informatics* 34 (1): 67–78.
- Timmermans, Elisabeth, in Cédric Courtois. 2018. »From Swiping to Casual Sex and/or Committed Relationships: Exploring the Experiences of Tinder Users.« *The Information Society* 34 (2): 59–70.
- Timmermans, Elisabeth, in Elien De Caluwé. 2017a. »To Tinder or Not to Tinder, That's the Question: An Individual Differences Perspective to Tinder Use and Motives.« *Personality and Individual Differences* 110:74–79.

- . 2017b. »Development and Validation of the Tinder Motives Scale (TMS).« *Computers in Human Behavior* 70:341–350.
- Thorpe, Shameka, in Arielle Kuperberg. 2021. »Social Motivations for College Hookups.« *Sexuality & Culture* 25 (2): 623–645.
- Thorpe, Shameka, Amanda E. Tanner, Kari C. Kugler, Brittany D. Chambers, Alice Ma, Wendasha Jenkins Hall, Samuella Ware, Jeffrey J. Milroy in David L. Wyrick. 2021. »First-Year College Students' Alcohol and Hookup Behaviours: Sexual Scripting and Implications for Sexual Health Promotion.« *Culture, Health & Sexuality* 23 (1): 68–84.
- Townsend, John Marshall, in Timothy H. Wasserman. 2011. »Sexual Hookups among College Students: Sex Differences in Emotional Reactions.« *Archives of Sexual Behavior* 40 (6): 1173–1181.
- Træen, Bente, in Bo Lewin. 1992. »Casual Sex among Norwegian Adolescents.« *Archives of Sexual Behavior* 21 (3): 253–269.
- Uecker, Jeremy E., in Brandon C. Martinez. 2017. »When and Why Women Regret Sex in Hookups More than Men Do: An Analysis of the Online College Social Life Survey.« *The Sociological Quarterly* 58 (3): 470–494.
- Uecker, Jeremy E., Lisa D. Pearce in Brita Andercheck. 2015. »The Four U's: Latent Classes of Hookup Motivations among College Students.« *Social Currents* 2 (2): 163–181.
- van Empelen, Pepijn, Herman P. Schaalma, Gerjo Kok in Maria W. J. Jansen. 2011. »Predicting Condom Use with Casual and Steady Sex Partners among Drug Users.« *Health Education Research* 16 (3): 293–305.
- Vrangalova, Zhana. 2015a. »Does Casual Sex Harm College Students' Well-Being? A Longitudinal Investigation of The Role of Motivation.« *Archives of Sexual Behavior* 44 (4): 945–959.
- . 2015b. »Hooking Up and Psychological Well-Being in College Students: Short-Term Prospective Links across Different Hookup Definitions.« *Journal of Sex Research* 52 (5): 485–498.
- Vrangalova, Zhana, in Anthony D. Ong. 2014. »Who Benefits from Casual Sex? The Moderating Role of Sociosexuality.« *Social Psychological and Personality Science* 5 (8): 883–891.
- Wade, Lisa. 2021. »Doing Casual Sex: A Sexual Fields Approach to the Emotional Force of Hookup Culture.« *Social Problems* 68 (1): 185–201.
- Ward, Janelle. 2017. »What Are You Doing on Tinder? Impression Management on a Matchmaking Mobile App.« *Information, Communication & Society* 20 (11): 1644–1659.
- Watson, Ryan J., Yousef M. Shahin in Miriam R. Arbeit. 2019. »Hookup Initiation and Emotional Outcomes Differ across LGB Young Men and Women.« *Sexualities* 22 (5–6): 932–950.
- Watson, Ryan J., Shannon Snapp in Skyler Wang. 2017. »What We Know and Where We Go from Here: A Review of Lesbian, Gay, and Bisexual Youth Hookup Literature.« *Sex Roles* 77 (11): 801–811.
- Weaver, Shara J., in Edward S. Herold. 2000. »Casual Sex and Women: Measurement and Motivational Issues.« *Journal of Psychology & Human Sexuality* 12 (3): 23–41.

- Weaver, Angela D., Kelly L. MacKeigan in Hugh A. MacDonald. 2011. »Experiences and Perceptions of Young Adults in Friends with Benefits Relationships: A Qualitative Study.« *Canadian Journal of Human Sexuality* 20 (1–2): 41–53.
- Wentland, Jocelyn J., in Elke D. Reissing. 2011. »Taking Casual Sex Not Too Casually: Exploring Definitions of Casual Sexual Relationships.« *The Canadian Journal of Human Sexuality* 20 (3): 75–91.
- Wentland, Jocelyn J., in Elke D. Reissing. 2014. »Casual Sexual Relationships: Identifying Definitions for One Night Stands, Booty Calls, Fuck Buddies, and Friends with Benefits.« *The Canadian Journal of Human Sexuality* 23 (3): 167–177.
- White, Helene R., Charles B. Fleming, Richard F. Catalano in Jennifer A. Bailey. 2009. »Prospective Associations among Alcohol Use-Related Sexual Enhancement Expectancies, Sex after Alcohol Use, and Casual Sex.« *Psychology of Addictive Behaviors* 23 (4): 702–707.
- Wongsomboon, Val, Mary H. Burlison in Gregory D. Webster. 2020. »Women's Orgasm and Sexual Satisfaction in Committed Sex and Casual Sex: Relationship between Sociosexuality and Sexual Outcomes in Different Sexual Contexts.« *The Journal of Sex Research* 57 (3): 285–295.